

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Øivind Olsnes	FE - 001	16/55

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
016/2016	Kommunestyret	PS	10.03.2016

Kommunestruktur - folkerøysting

Forslag til vedtak:

1. Det vert halde rådgjevande folkeavrøysting i spørsmålet om Modalen skal slå seg saman med andre kommunar.
2. Folkeavrøystinga vert halden måndag 23. mai 2016.
3. Valstyret/rådmannen får ansvar for den praktiske gjennomføringa av folkeavrøystinga.
4. Røysteretten følgjerk vilkåra for røysterett ved fylkestingsval og kommunestyreval (vallova § 2-2, (1) og (2)). I tillegg har alle som fyller 16 år i løpet av valåret (født i 2000) røysterett så langt dei fyller dei andre vilkåra. Skjeringsdato for borgarar frå anna nordisk land vert sett til 01.01.2016. For å kunne røyste må veljaren vere innført i manntalet i Modalen kommune.
5. Det skal innhentast manntal som inneheld alle med røysterett pr 01.01.2016.
6. Det vert delegert til valstyre/rådmannen å syte for utsending av valkort og utlegging av manntal i samsvar med vallova § 2-6 og handsame krav om retting i samsvar med vallova §§ 2-7 og 2-8.
7. Valstyret vert delegert mynde til å avgjere endelig utforming av røystesetlar.
8. Det skal leggjast til rette for å førehandsrøyste i perioden 9.05.2016 til 20.05.2016. Førehandsrøystinga følgjer reglane i vallova så langt det er praktisk mogleg. Rådmannen oppnemner røystemottakarar og legg til rette for førehandsrøystinga.
9. Valstyret vert delegert fullmakt til å utarbeide prosedyre for postrøysting i same periode som det er opna for førehandsrøysting.
10. Valstyret avgjer kor røystegjevinga på valdagen skal føregå, fastset tider for røystinga og oppnemner røystestyrer.
11. Reglane i kapittel 10 i vallova om godkjenning av røystesetlar, oppteljing og protokoll vert lagt til grunn så langt det er relevant.
12. Valstyre utarbeider prosedyre for å handsame eventuell klage på røystinga, under dette avklare eksternt klageorgan.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Kommunane er pålagt å utgreie sak om kommunestruktur. Kommunestyret må innan 30. juni 2016 gjere eit vedtak om ein går inn for kommunesamanslåing eller ikkje.

I kommunestyremøte den 5.2.2015 (sak 009) vart saka drøfta med slik vedtak:

«Modalen kommune går i drøftingar med nabokommunar som er interessert i dette, for å utgreie eventuell ny kommunestruktur.

Rådmennene i dei kommunane som vel å samarbeide om ny kommunstruktur får i oppdrag å utarbeide nærare prosjektplan og framlegg til mal for intensjonsavtale som skal leggjast til grunn for arbeidet.

Malen for intensjonsavtalen og prosjektplanen skal godkjennast av dei respektive kommunestyra våren 2015.

Endeleg vedtak om ny kommune vert gjort i kommunestyret våren 2016.»

I kommunestyret den 9.4.2015 (sak 015) vart det vidare gjort slik vedtak:

«Modalen kommune skal halde ei rådgjevande folkerøysting når faktagrunnlaget er klart og seinast innan 30. april 2016.»

I kommunikasjonsplanen for ein ny kommune i Nordhordland er det lagt opp til ein slik prosess vedkomande informasjon, folkemøter høyring og ulike vedtak:

- 1. mars - ferdig framforhandla intensjonsavtale
- Mars – kommunestyra handsamar intensjonsavtalen
- Mars/april - folkemøter i alle kommunar
- Mai opinionsundersøkingar / rådgjevande folkerøystingar 23. mai
- 26. mai – presentasjon av resultat frå avrøystingar/opinionsundersøkinga
- 22. juni – kommunestyra vedtek å byggje ein ny kommune eller ikkje

Modalen kommune har ikkje vedteke klare utgreiingsalternativ utover å delta i felles utgreiing av ein ny stor kommune - «Nordhordland». Det har vore ført samtalar, men ikkje reelle drøftingar med Masfjorden, Gulen og Solund. Vidare er det peika på at ei grensejustering med Vaksdal kan vere aktuell om Vaksdal kommune vert delt.

Modalen står derfor alt vesentleg no framfor to val:

- Halde fram som eigen kommune
- Delta i ein større kommune –«Nordhordland» der alle eller deler av noverande kommunane i regionen deltek

I endeleg sak til kommunestyre i juni kan konsekvensar av andre alternativ verte noko belyst.

Inndelingslova § 10 seier at innbyggjarane bør høyrast før kommunestyret gjer vedtak om eventuell samanslåing. **§10. Innbyggjarhøyring:** *«Kommunestyret bør innhente innbyggjarane sine synspunkt på forslag til grenseendring. Høyringa kan skje ved folkerøysting, opinionsundersøking, spørjeundersøking, møte eller på annan måte.»*

Fylkesmannen i Hordaland har laga eit notat om rådgjevande folkerøysting i samband med kommunereforma. Konklusjonen i notatet er:

«Kommunane er ansvarleg for gjennomføringa av ei lokal folkerøysting, og står i prinsippet fritt til å organisere korleis den skal gjennomførast. Det kan likevel vere naturleg å bygge på prinsippa for kommuneval i vallova for å sikre ei forsvarleg gjennomføring.»

Kommunestyret må sjølv gjera vedtak om å leggje ei sak ut til folkerøysting. Det er berre høve til å halde rådgjevande folkerøystingar. Resultatet vil ikkje vera bindande for representantane i kommunestyra sine stemmegjevingar.

Det store rommet for lokal utforming av folkerøystingar gjer at mange moment ved gjennomføringa må vedtakast lokalt. Desse prinsippa bør òg bli vedteke av kommunestyret sjølv.

Lovgrunnlaget for å halde lokale folkeavrøystingar er KommuneLOVA § 39b, som lyder:

«1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemninger.

2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.»

Ut over dette er lokale folkeavrøystingar ikkje nemnt i andre lover. Det er heller ikkje omtala i vallova, som regulerer korleis val til Storting og kommunestyre/fylkesting skal gjennomførast, og kven som skal få stemme. I prinsippet står difor kommunen fritt til å bestemme både gjennomføring og manntal sjølv.

Samstundes har Norge slutta seg til internasjonale avtalar som mellom anna Europarådet sin «Code of good practice for referendum» som gjev nokså klare rammer når det gjeld tilhøve som at val skal vere hemmelige, at det skal vere allmenn stemmerett, at prosessane rundt valet skal vere slik at ein har tillit til resultatet med meir. Det kan derfor vere praktisk å ta utgangspunkt i eksisterande vallovgeving når vedtaka knytt til gjennomføring av folkeavrøystinga skal fattast.

Dersom vi legg til grunn reglane i vallova skal/bør fylgjande spørsmål avgjerast av kommunestyret:

- At det skal vere folkeavrøysting
- Kva spørsmål det skal røystast over
- Valdag/valdagar
- Valstyre
- Røysterett
- Førehandsrøysting
- Brevrøysting
- Gyldig val

Fylgjande spørsmål kan kommunestyret velje å delegere

- Manntal
- Røystesetlar
- Stemmegjeving på valdagen
- Prøving av stemmegjeving og røystesetlar, oppteljing, protokollering m m
- Klage

Vurdering

Valdag

Aktuell dato i regionen er sett til måndag 23. mai 2016. Vi rekk då endeleg handsaming i kommunestyret 22. juni.

Valstyre

Etter vallova skal det vere eit valstyre i kvar kommune som skal stå for den praktiske gjennomføringa av val til storting, fylkesting og kommunestyre. Rådmann gjer framlegg om at det ordinære valstyret får ansvar for å gjennomføre folkeavrøystinga. Ein legg opp til at folkerøystinga vert gjort så rasjonell og effektiv som mogleg – samt at ein opnar for at valstyret kan delegere oppgåver vidare til rådmann.

Røysterett

Rådmannen gjer framlegg om at vi legg kriteria for røysterett til kommunestyret/fylkestinget (§ 2-2 i vallova) til grunn for kven som skal ha røysterett ved folkeavrøystinga. I tillegg tilrår ein at alle personar som fyller 16 år i løpet av valåret (født i 2000) og som elles fyller vilkåra kunne stemme, får delta i folkerøystinga. Dette i samsvar med kva også ungdomsrådet i Modalen har rådd til.

Røysting på valdagen

Kapittel 9 i vallova gjev detaljerte reglar om røystegjeving på valdagen for ordinære val. Rådmannen vurderer det som fornuftig å fylgje desse reglane så langt det er relevant.

Rådmannen vurderer det også mest tenleg å halde på dei same røystekretsane som vi hadde ved kommune- og fylkestingsvalet hausten 2015.

Sidan det er folkeavrøysting og ikkje listeval kjem ikkje vallova § 9-3 i bruk. Det betyr at kommunestyremedlemmer kan vere valfunksjonærar. Dette gjer det enklare å etablere røystestyre.

Økonomi

Kommunen får støtte med kr 100 000,- til å gjennomføre høyring i samband med spørsmålet om endringar i kommunestruktur. Som høyring reknar ein og folkeavrøysting. Om folkeavrøystinga kan gjennomførast innan for ramma på 100 000,- er vanskeleg å sei på noverande tidspunkt, men det er ikkje avgjerande for spørsmålet om folkeavrøysting.

Prøving av om valet er gyldig

Ved ordinært val skal det nye kommunestyret fatte vedtak om kommunestyrevalet er gyldig. Då det her er snakk om rådgevinge folkeavrøysting der sjølv vedtaket skal gjerast av kommunestyret legg rådmann til grunn at det ikkje er naudsynt å etablere eigen prosedyre for å prøve om valet er gyldig.

Konklusjon

I samband med kommunereforma legg Modalen kommune opp til å gjennomføre rådgevinge folkerøysting i tråd med framlegg til vedtak, før sak og endeleg avgjerd vert gjort av kommunestyret.

Kommunestyret - 016/2016

KS - behandling:

Rådmannen orienterte om saka.

Sigmund Vikane gjorde framlegg om at pkt 1 vart endra slik:

1. Det vert halde rådgevinge folkeavrøysting i spørsmålet om Modalen skal slå seg saman med

andre kommunar *eller halde fram som eigen kommune.*

Framlegg til vedtak med endring av pkt 1 vart samrøystes vedteke.

KS - vedtak:

1. Det vert halde rådgjevande folkeavrøysting i spørsmålet om Modalen skal slå seg saman med andre kommunar eller halde fram som eigen kommune.
2. Folkeavrøystinga vert halden måndag 23. mai 2016.
3. Valstyret/rådmannen får ansvar for den praktiske gjennomføringa av folkeavrøystinga.
4. Røysteretten føl vilkåra for røysterett ved fylkestingsval og kommunestyreval (vallova § 2-2, (1) og (2). I tillegg har alle som fyller 16 år i løpet av valåret (født i 2000) røysterett så langt dei fyller dei andre vilkåra. Skjeringsdato for borgarar frå anna nordisk land vert sett til 01.01.2016. For å kunne røyste må veljaren vere innført i manntalet i Modalen kommune.
5. Det skal innhentast manntal som inneheld alle med røysterett pr 01.01.2016.
6. Det vert delegert til valstyre/rådmannen å syte for utsending av valkort og utlegging av manntal i samsvar med vallova § 2-6 og handsame krav om retting i samsvar med vallova §§ 2-7 og 2-8.
7. Valstyret vert delegert mynde til å avgjere endelig utforming av røystesetlar.
8. Det skal leggjast til rette får å førehandsrøyste i perioden 9.05.2016 til 20.05.2016. Førehandsrøystinga føl reglane i vallova så langt det er praktisk mogleg. Rådmannen oppnemner røystemottakarar og legg til rette for førehandsrøystinga.
9. Valstyret vert delegert fullmakt til å utarbeide prosedyre for postrøysting i same periode som det er opna før førehandsrøysting.
10. Valstyret avgjer kor røystegjevinga på valdagen skal føregå, fastset tider for røystinga og oppnemner røystestyre.
11. Reglane i kapittel 10 i vallova om godkjenning av røystesetlar, oppteljing og protokoll vert lagt til grunn så langt det er relevant.
12. Valstyre utarbeider prosedyre for å handsame eventuell klage på røystinga, under dette avklare eksternt klageorgan.

Vedlegg:

Brev frå ungdomsrådet i Modalen